

Asia: VN/22263/2025

Lausuntopyyntö: Arviomuistio kilpailuneutraliteettiselvityksen suosituksista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Tampereen kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua TEM arviomuistiosta kilpailuneutraliteetin suosituksista. Yleisesti Tampereen kaupunki katsoo, ettei sellaista lainsäädäntöä tulisi lisätä, joka aiheuttaisi kunnille lisää taloudellista taakkaa erilaisten hallinnollisten velvoitteiden muodossa tai uusia suoria sanktioita.

1. Kilpailuneutraliteettisäätelyn noudattamisen tehostaminen

Itsearviointien dokumentointia voidaan sinänsä pitää hyvänä ratkaisuna, mutta huomionarvoista on se, että lähtökohtaisesti toimet, joissa kilpailuneutraliteetti tulisi arvioitavaksi, vaativat jonkinlaista viranomaisen ratkaisua. Ensisijaisesti tällainen ratkaisu on päätös ja perustellun päätöksen valmistelun yhteydessä valmistuu jo nyky-lainsäädännön velvoittamana arvio toiminnasta ja sen luonteesta sekä tarvittaessa sen suhteesta kilpailuneutraliteettiin. Tämän johdosta erillistä itsearviointien dokumentoinnin velvoitetta ei välttämättä olisi tarpeen erikseen säätää. Tampereen kaupunki ei kannata itsearviointien dokumentointivelvoitteen säätämistä.

Mikäli itsearviointien dokumentointia edellytettäisiin, tulisi itsearviointien dokumentoinnin ohjeistuksen olla selkeää ja yksinkertaista, jotta tällä ei erikseen lisättäisi hallinnollista taakkaa. Selkeintä olisi, että edellytetyn dokumentoinnin perussisältö olisi lainsäädännöllä kuvattu eikä ohjeistus jäisi yksin Kilpailu- ja kuluttajaviraston laadittavaksi. Tämän lisäksi kannatettavaa on, että Kilpailu- ja kuluttajaviraston ohjeet olisivat selkeät. Itsearviointien ei tulisi kuitenkaan tehdä erillistä hallinnollisesti raskasta ja ylimääräistä tehtävää, mikäli arviointi sisältyy jo esimerkiksi tehtävään päätökseen tai ratkaisuun.

2. Seuraamusjärjestelmän kehittäminen

Neuvottelumenettely toimii jo nykyisellään kohtuullisen hyvin ja tiedottaminen ratkaisusta on ollut riittävällä tasolla, jotta ulkopuolinen on voinut saada tiedon asiasta tarvittavassa laajuudessa.

Tampereen kaupunki ei kannata valvonta-asian käsittelylle asetettavaa sitovaa enimmäismääräaika. Valvonta-asiat ovat usein monimutkaisia ja vaativat usein syvälle menevää monimutkaista oikeudellista arviointia sekä asioiden selvittämistä. Hyvän kehityssuuntana voitaisiin pitää sitä, että valvonta-asian ratkaisun antamiseen olisi määräaika laskien siitä kun neuvottelumenettelyssä saadut selvitykset ja arviot on saatu tehtyä.

Tampereen kaupunki ei kannata seuraamusmaksun säätämistä. Kannatettavampaa on tehostaan kilpailuneutraliteetin valvontaa ja valvonnan resursseja sekä parantaa lainsäädäntöä sekä ohjeistusta etenkin kirjanpidon eriyttämisen osalta. Kuten edellä on todettu, on neuvottelumenettely käytännössä toiminut varsin hyvin ja kaikki menettelyn kohteena olleet kilpailuneutraliteettiin liittyvät häiriöt on korjattu oma-aloitteisesti neuvottelumenettelyn aikana. Näin mahdolliset markkinahäiriöt ovat korjaantuneet. Kilpailu- ja kuluttajaviraston roolin tulisi olla ennemminkin konsultoiva, jotta mahdolliset markkinahäiriöt pystyttäisiin korjaamaan hyvissä ajoin. Seuraamusmaksu ei sellaisenaan ratkaisisi kilpailuneutraliteettiongelmia, kun taas ennakollinen ohjeistaminen ja konsultoiva toiminta parantaisi huomattavasti sitä, ettei mahdollisia kilpailuneutraliteettihäiriöitä pääsisi syntymään joskus monimutkaisen ja tulkinnan varaisen lainsäädännön johdosta. Seuraamusmaksusta säätäminen ei toisi lisäarviota jo olemassa olevaan mahdollisuuteen määrätä uhkasakko kiellon tai velvoitteen tehosteeksi. Huomattavaa on, että Kilpailu- ja kuluttajavirasto ei ole nähnyt perustetta seuraamusmaksun säätämiselle.

3. Kilpailuneutraliteettivalvonnan tehostaminen

Tampereen kaupunki ei pidä kannatettavana, että kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvat toiminnan määrittely siirrettäisiin kuntalaista kilpailulakiin. Määrittelyjen tulisi lainsäädännössä olla riittävän selkeällä ja tarkalla tasolla ja nämä määrittelyt tulisi yhdenmukaistaa eri laeissa. Markkinaehtoisien hinnoittelun kuvaus ja määrittely voidaan katsoa olevan sellainen yleinen kaikkia toimijoita koskeva säännös, joka voisi sisältyä yksin kilpailulakiin ja johon esimerkiksi kuntalaissa olisi viittaussäännös.

Uuden priorisointiperusteen lisäämistä lainsäädäntöön voidaan pitää kannatettavana arviomuistiossa perustelujen mukaisesti.

Tampereen kaupunki ei pidä kannatettavana, että Kilpailu- ja kuluttajaviraston resursseja kohdennetaan enemmän valvonnan suuntaan, vaan katsoo, että resurssit tulisi kohdentaa ensisijaisesti valvottavien ohjeistamiseen ja ennaltaehkäisevään toimintaan. Tärkeää on kuitenkin, että virastolla olisi käytettävissään asianmukaiset resurssit sille säädettyjen tehtävien hoitamiseen. Lainsäädännön tarkkarajaisuudella on mahdollista vaikuttaa myös resurssien käytön tehokkuuteen ja osaltaan ennalta ehkäistä kilpailuneutraliteettihäiriöitä.

4. Tietoisuuden lisääminen markkinavaikutuksista

Tampereen kaupunki ei kannata lisäsääntelyä, tietojen keräämiseksi julkisyhteisöjen määräysvallassa olevien yhtiöiden toiminnasta, kirjanpidon eriyttämisen toteutumisesta ja markkinaehtoisesta hinnoittelusta. Yhtiön omistajuus ei saisi johtaa yhtiön osalta erilaiseen kohteluun eikä julkisomisteisten yhtiöiden hallinnollista taakkaa tulisi lisätä enempää. Huomioiden arvoista on, että valmisteilla oleva hankintalain uudistus tulee osaltaan johtamaan omalta osaltaan julkisomisteisten yhtiöiden tehokkuuden heikkenemiseen. Raportointivelvoite voisi aiheuttaa lisää tulkinnanvaraisia

tilanteita julkisuuslain soveltamisen osalta kohdistuen raportoitaviin tietoihin, joka osaltaan asettaisi julkisomisteiset yhtiöt eriarvoiseen asemaan. Nykyinen sääntely kirjanpidon eriyttämisen osalta on riittävää markkinaehtoisesta hinnoittelun näkökulmasta.

Aittala Pauliina

Tampereen kaupunki - Konsernijohtaja Juha Yli-Rajala 13.11.2025 § 195